

Alexandru Lapusneanu - Caracterizare

Imaginea lui Lapusneanu, personaj creat de Negruzzi, nu se poate suprapune datelor oferite de istorie si desigur nici nu se recomanda din punctul de vedere al cerintelor impuse de o opera beletristica.

Alexandru Lapusneanu este personajul principal al nuvelei cu acelasi titlu prin calitati de exceptie si efecte extreme, Negruzzi reusind sa intruchipeze un personaj unic prin complexitatea acestuia. Este asezat in centrul nuvelei, toate celelalte personaje, ca si actiunile prezentate, sunt orientate spre reliefarea caracterului acestuia.

Asa cum e infatisat, trasatura sa dominata, care le subordoneaza pe toate celelalte, este dorinta de putere, de a o cuceri si de a o pastra cu orice pret.

Erou romantic, Lapusneanu este alcatuit din puternice trasaturi de caracter, un personaj exceptional, ce actioneaza in imprejurari deosebite. Autorul isi urmareste personajul, de-a lungul celor patru capitole, din momentul intrarii in tara si pana in clipa mortii. Tot ceea ce se intampla in aceasta nuvela poarta pecetea duritatii lui Lapusneanu.

Astfel in capitolul I Lapusneanu este prezentat de catre autor, in detaliul frapant, amanuntit, conducandu-ne astfel in mijlocul starii de spirit a personajului. Caracterizarea acestuia este facuta indreptat, Negruzzi utilizeaza dialogul ca procedeu de caracterizare astfel personajul relevandu-si propriile sale trasaturi prin intermediul gesturilor, al gandurilor. Se observa ca Lapusneanu vorbeste in pilde, folosindu-se de exclamatii si intrebari retorice, intrand astfel in categoria personajelor romantice.

Prin puterea de evocare a dialogului, printr-o observatie a gesturilor, a mimicii se dezvaluie toata miscarea a viitorului tiran.

Cand rememoreaza intaia domnie a lui Lapusneanu, autorul foloseste o succesiune de interogatii retorice, redand astfel furia personajului. Boierii ii cer lui Lapusneanu sa paraseasca tara, acesta insa este hotarat sa-si recupereze tronul. Din reactia lui Lapusneanu se contureaza doua amanunte specifice acestui personaj: cinismul si dorinta de razbunare.

Replicile exprima atitudini vizibile, starea sufleteasca a eroilor in timpul vorbirii asigurand caracterul scenic.

Lapusneanu ii primeste pe cei trei boieri nu prea fericiti, ba chiar cu sila, "silindu-se a zambi". Replicile arata siguranta de sine si atitudinea provocatoare a domnului care-i face pe dusmanii sai sa-si dezvaluie ostilitatea si intentiile adevarate: "Am auzit, urma Alexandru, de bantuirile tarii si am venit s-o mantui; stiu ca tara m-asteapta cu bucurie". Ultima parte a replicii este scanteia care declanseaza raspunsul invaluit in viclenie al lui Motoc si raspunsul dur, ferm, autoritar, intr-o izbucnire de furie si ura abia stapanita a Lapusneanului, exprimat in replici scurte, taioase, care arata impulsivitatea, omul violent, politicianul fara scrupule, neingaduit in

infruntarea cu boierii. Replicile au ramas memorabile, capatand valoare de sentinta.

Negruzzi insoteste replicile cu observatii asupra fizionomiei personajului, care reflecta trairile interioare ale eroului: "raspunde Lapusneanu, a caruia ochi scanteiara ca un fulger".

Cand Motoc, plin de umilinta, ii cere lui Lapusneanu sa-l ia de partea sa, Lapusneanu da dovada de inteligenta curaj. Cu ajutorul unui proverb Lapusneanu il caracterizeaza pe Motoc: "lupu paru-si schimba, da naravul ba".

Printr-o singura linie, Lapusneanu surprinde liniile caracteristice boierilor: Veverita, dusman vechi, dar cinstit, Spancioc este tanar cu multa dragoste de tara, Stroici e naiv, de aceea nu cunoaste minciunile, iar Motoc e "invechit in zile rele" si "ciocoi fatarnic".

Dorinta de putere n-ar valora nimic daca n-ar fi sustinuta de o serie de alte calitati care sa-i dea posibilitatea de manifestare si dintre acestea, cea mai importanta este abilitatea in ceea ce priveste relatiile umane. Abilitatea de a face promisiuni linistitoare pentru ceilalti si care, personal, nu-l angajeaza cu nimic. Tot de aceasta tine si capacitatea de a-si stapani impulsurile violente, atunci cand are ceva de castigat de pe urma acestui lucru.

Este expert in manipulare si declara cu cinism acest lucru atunci cand, la inceput, hotaraste sa-i crute, deocamdata, pe boieri, si pe Motoc in special: "te voi cruta, caci imi esti trebuitor, ca sa ma mai usurezi de blastemurile norodului".

Alexandru Lapusneanu in prima sa domnie, a vrut sa multumeasca tot poporul. Faptul ca acest lucru nu i-a reusit atrage dupa sine vina personajului. Grecii numesc acest moment, moment numit hybris.

Prin urmare Lapusneanu a fost alungat de la tron, fapt care a dat nastere poftei de razbunare.

Procedeele de caracterizare cu care opereaza autorul in acest prim capitol sunt procedeele de caracterizare directa, din spusele autorului; autorul retine cateva detalii de comportament sau de expresie care au insa o greutate extraordinara in definirea trairilor personajului: "muschii i se suceau intr-un ras nervos. O astfel de tehnica de portretizare este experimentata de realisti in tehnica detaliului semnificativ sau frapant, precum si procedeul de caracterizare indirecta (prin dialog). Dialogul este de esenta dramatica, este lasat sa curga liber, autorul nu intervine nici cu scurte interventii scenice astfel incat capitolul are un aspect dramatic, iar personajul are consistenta tensionata si complexa a unui personaj viu. Lapusneanu este tipul domnitorului tiran si crud, cu vointa puternica, ambitie si fermitate in organizarea razbunarii impotriva boierilor tradatori, aceasta fiind unica ratiune pentru care s-a urcat pentru a doua oara pe tronul Moldovei: "Daca voi nu ma vreti, eu va vreau".

Daca in primul capitol portretul lui Lapusneanu este scos in evidenta prin intermediul antitezei dintre boieri si Lapusneanu in al doilea capitol, caracterizarea lui Lapusneanu reiese din antiteza conflictuala dintre domnita Ruxanda si el. domnita Ruxanda e plina de intelepciune, gingasie pe

cand Lapusneanu e crud, nemilos si fatarnic. Este de observat in acest capitol momentul in care Lapusneanu infuriat de cerinta domnitei, si anume de a inceta omorurile, pune mana pe jungher. Este o reactie necontrolata a lui, nepotrivita pentru un domnitor. Prin aceasta actiune, Lapusneanu dovedeste a fin un om obisnuit sa judece si sa faca dreptate singur, dupa propriile reguli.

Auzind cererea domnitei, Lapusneanu o mustra "pentru vorbele nebune", dar promite in final ca va inceta cu omorurile, insa nu inainte de a-i da leac de frica. Lapusneanu in momentul de fata, disimuleaza, dorind sa fie calm si se poarta autoritar fata de sotia sa, dar si cinic pentru ca in sine leacul promis o va ingrozi. Este o reactie de-a dreptul maladiva a personajului dand inca o data dovada de cruzime, spirit diabolic si spirit de razbunare.

Procedeele pe care autorul le foloseste in capitolul doi sunt: caracterizare directa si caracterizare indirecta.

in capitolul trei il surprinde pe Lapusneanu intrand in biserica prilej pentru autor sa realizeze descrierea costumului eroului.